

האשה שנתארמלה פרק שני כתובות יח.

עין משפט
נר מצוה

יח א מיי פ"ח הל' מנהו וזה הלכה א סמך עין לה טו"ש ח"מ סימן ע סוף א: יב ב מיי פ"ד מהלכות טעון ועטען הלכה ה סמך שם טו"ש שם סי' עה סוף ג: ב ג מיי פ"ה שם הל' ט סמך שם טו"ש שם סימן לו סוף א:

מוסף רש"י

דחתם יהודה וגליל בשעת חירום דמי. תימה דכריש גיטין (דף ד: וס) מן דבארך ישראל א"ל צפני נכתב וצפני נחתם אפי' מיהודה לגליל משום דאיכא עולי רגלים ובתי דינין ועדים מזויין לקיימו ויש לומר דהתם האשה מחזרת אחר עדי קיום אע"ג דיהודה וגליל כשעת חירום דמי תמנא עדי קיום כיון דאיכא עולי רגלים אצל המחזיק אין רגיל לחזר אחר עדי מחאה ואם תאמר התם (י) דלמך שאני צני מחאה דניידי וזכרין לומר אפי' באתה שנונה צפני נכתב (ה) דלן עדים מזויין לקיימו אטו במחאה לא תועיל מחאה שלא צפוי וי"ל דהתם דרך הליכתן מן העיר כששמעו מחאה רגילות הוא לומר פלוגי מיחה ושומעין אחרים עד שנשמע הקול למחזיק אצל גבי גט אין רגיל שיאמרו צהליכתן אנו תמננו על הגט (י) נאן מכירין אנו חמימת עדים החתומים: **אין צריך לפרעו בעדים.** ואם תאמר למאן דלמך צריך לפרעו צדדים תקשי ליה ממתינן דהנא דלייתני מנה לך צדי ויש לומר דפלוגתא דתנאי היא צפרק שצונת הדיינין (שבושט דף מה:) אי נמי ללא חשיב לה פירכא דיתנא ליה לאשמועינן דלן מחזיקין צנכסי קטן ואם תאמר מאי משני אכתי ליתני ואם יש עדים ואמר לו אל תפרעני אלא צפני פלוגי ופלוגי אינו נאמן וי"ל דלא היה רוצה להאריך בלשונו ואם שמה מילתא דפשיטא הוא: **א"א אבא דרבנן הא אמרי משיב אבדה הוי.** כדמסיק דצנו מעט וא"כ לא מצי למיתני ואם יש עדים אינו נאמן דלעולם נאמן צמגו דלי צני אמר פרעמי הכל דצנו מעט ומעט: **וירב ארעור** בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור. פי' צקונטרס התנן המוולא מציאה לא יצא פטור דגרסי הכי צהריא ואין נראה לרבינו יצחק דמשיב אבדה פטור מדאורייתא מטעם מגו ולא מכח דפריך וליה ליה לרבי יצחק המוולא מציאה כו' ומשני הוא דלמך כר"א בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור והשמה אי מכח מתני' פריך הוה ליה למימר וליה לר"א בן יעקב המוולא מציאה כדקאמר ארבי יצחק ועוד כיון דמשני הוא דלמך כר"א בן יעקב א"כ רוצה לומר דר"א פליג אמתניתין א"כ מאי פריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור אין הכי נמי דלית ליה אלא מכח מגו פריך כדפרישית: **א"א הבא בדרבה קא מילג.** פירש צקונטרס לעולם צטוענו קטן ודקא קשיא לך הא אין נשבעין על טענת קטן ה"מ צבא צטענת עמלו אצל צבא צטענת אביו טענה חצונה היא וכי תימא מ"ט דרבנן דלן סבא לומר דסבאי דף צבא צטענת אביו לית ביה ממשא אלא דצדכא קמייפלגי ונראה דמשום דקרי ליה טענת עמלו דקון להעמיד צטוענו קטן אצל קשה דעיקר המירוק חסר מן הספר ועוד דצבאחול קמא (ב) צבאחול קו: (ס) ממעטינן נתנו כשהוא קטן ותצבו כשהוא גדול עד שמהא תציעה ומנינה שוין בגדלות וה"ה דמהאי קרא ממעט נתנו כשהוא גדול ותצבו כשהוא קטן דהיינו כגון שנתן לו אביו ותצבו צקטות ונראה דה"פ לעולם בגדול מיירי אלא לא תימא דקרי ליה טענת עמלו משום דהודאת עמלו היא אלא דצדכא קמייפלגי ולרבנן דסבאי דצצנו מעט טענת עמלו היא וה"ק ראצ"י פעמים שאדם נשבע על מה שאדם מחשיבים טענת עמלו אצל לדידי דליו מעט טענת אחרים היא ובסוף שצונת הדיינין (שבושט דף מה:) דתנן אצל נשבעין לקטן ומפרש צבא צטענת אביו וראצ"י היא ההוא קטן נמי לאו דווקא אלא גדול וקרי ליה קטן משום דלגבי מיילי דאביו קטן הוא כדמפרש הכא וקשה קתא דהוה ליה לאקשויי ולשוניי אמתניתין דהתם כמו שמקשה על רב דצדכאיה שמעמא גופה לא מקשה על המסנה אלא על רב: **מפני מה אמרה תורה בקצת השענה יושבע.** אפילו לרבנן דר"ש דלא דרשי טעמא דקרא קא צני רבא שפיר מפני מה אמרה תורה כו' דלמאי לא מהימן בלא שצונה צמגו דלי צני כפר הכל או נילף מהכא דלא אמרינן מגו ומשני דלן זה מגו דלן אדם מעט לכפור ואף על גב דצפרק שצונת הדיינין (ס דף מה:) אמרינן כדופר הכל משבעין אותו שצונת היסת משום דחוקה אין אדם תוצע אלא אם כן יש לו ופריך אדרבה חוקה דלן אדם מעט פניו צפני צעל חובו ומשני דאשתמטיי אלתא כדופר בכל נמי אדם מעט לכפור דאשתמטיי קא משתמטיי כמו צמורה מקתא מ"מ קאמר הכא שפיר חוקה דלן אדם מעט לכפור הכל כל כך ולא הוי מגו דיותר צרנן הוא מודה צמקתא הטענה דליו מעט כל כך אצל אין לפרש דצדכא אלא לפרושי מפני מה אמרה תורה מודה מקתא ולא כופר הכל וקאמר חוקה דלן אדם מעט לך נאמן כשכופר הכל דאם כן צמקוס שיכול להעמי אפילו כופר הכל חייב ובסמוך אמרינן איפכא לרבנן דצצנו מעט ופטור אף מודה מקתא הטענה משום דמשיב אבדה הוא מגו דלי צני כפר הכל ואם תאמר ומלן דכופר הכל פטור וליכא למימר מדאכטריך קרא לחייב שצונה צעל אחד מכלל דכופר הכל פטור דהא אינטריך להיכא שמעדיים שגג לו והוא אינו יודע אלא י"ל דגזירת הכתוב היא דכי הוא זה משמע דבעינן כפירה והודאה ועוד מודה מקתא יש להשביעו שחייב לו ממון שהודה ועל ידי כך מגלגל עליו שצונה כעין גלגול אצל כופר הכל נסתלק לגמרי ממנו: **חזקה אין אדם מעט פניו.** לא כמו שפי' צקונטרס צבאחול (ב"מ דף קו:) דלן אדם מעט לפי ששעה לו טובה שהליוו אצל צפקדון מעט דאם כן צפקדון מודה מקתא נמי יהא פטור צמגו דלי צני כופר הכל ובכל דוכתא משמע דמודה מקתא חייב צפקדון גבי עשר פגמים טעונות מסרתי לך כו' (שבושט דף מה:) דמשמע דליווי צפקדון ובצי סלע הלוייתי עליו ושחית היה שוה (סס מה:) וגבי מציאה נמי אמרי' צהניקין (גיטין נא:) דמודה מקתא חייב ולא מהימן צמגו אלא אור"מ דהיינו כגון חוקה שאין האשה מעיפה פניה צפני צעלה שאין לאדם פנים לכפור הכל ור"א פ"י אין אדם מעט היכא שחזירו מכיר צקדון וליה לאררי"י: ובכ"ל

למספר ביה, והיו דמודה מקתא כבולה צני למספריה והא דלא כפריה משום דלן אדם מעט (ב"מ קו:).

וליתני מנה לויסי ממך. מלתיה דר' יהושע דאשמועינן דמודה היכא דלן שור שחוט לפניך מאי שנה דאשמועינן צקרקע ואינטריך למתנייה צבאציו משום סיפא לנקוט מלתיה צמטלטלין ולישמעינן דצדיה גופיה: **נאמן.** מדאורייתא בלא שצונה: **וויסי מודה ר' יהושע כו' והאכלתיו פרים.** פרעמיו חליו שהוא נאמן בלא שצונה הואיל ואין שור שחוט לפניו דאשמועינן רבותא דלע"ג דמודה צמקתא פטור הואיל ואינו תוצבו: **אליבא דמאן.** תנאי פליגי צהא מילתא שצונות (דף מה:). ואי אמר רבי יהושע הכי לא כחד מנייהו הוא דלי צבצנן הא אמרי אפי' תוצבו וזה מודה צמקתא משיב אבדה הוא דתנן שצונות (י) מנה לאצא צידך אין לך צדי אלא חמשים דינר פטור משום שהוא כמשיב אבדה ומאי אשמועינן רבי יהושע צאין שור שחוט אפי' שור שחוט לפניו נמי נאמן ואי אליבא דר' אליעזר בן יעקב כי לא תצב ליה נמי האמר שצונה צני: ורבי אליעזר ליה ליה משיב אבדה פטור. מן השצונה צמתייה הא תקנתא דרבנן היא צמס' גיטין (דף מה:) המוולא מציאה לא יצא שצנ מפני מיקון העולם וכיון דכי אינו תוצבו נמי מחייב ליה שצונה הרי אין לך משיב אבדה גדולה מזה וחייב: אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן. משנה היא שצונות: **טענת אחרים הוא.** ומאי פעמים דקאמר ומאי טענת עמלו: **אלא הכא דצדכא קא מייפלגי.** אלא לעולם צטוענו קטן ודקא קשיא לך אין נשבעין על טענת קטן ה"מ מיילי צטוענו קטן אינו נתמיו לך וקרא כתיב כי ימן איש אל רעהו ולא קטן ומהכא יליף לה שצונות (מה:) אצל הכא צבא צטענת אביו אית ליה לרבי אליעזר בן יעקב נשבעין ורבנן פליגי עליה אפילו צטוענו גדול וקרו ליה משיב אבדה וצדכא קא מייפלגי: **לא**

היהא משנה פריך אלא פריך וכי לית ליה מגו וכן משמע צהניקין (גיטין דף נא:) דפריך וליה ליה לרבי יצחק המוולא מציאה כו' ומשני הוא דלמך כר"א בן יעקב דלמך פעמים שאדם נשבע וכו' ופריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור והשמה אי מכח מתני' פריך הוה ליה למימר וליה לר"א בן יעקב המוולא מציאה כדקאמר ארבי יצחק ועוד כיון דמשני הוא דלמך כר"א בן יעקב א"כ רוצה לומר דר"א פליג אמתניתין א"כ מאי פריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור אין הכי נמי דלית ליה אלא מכח מגו פריך כדפרישית: **א"א הבא בדרבה קא מילג.** פירש צקונטרס לעולם צטוענו קטן ודקא קשיא לך הא אין נשבעין על טענת קטן ה"מ צבא צטענת עמלו אצל צבא צטענת אביו טענה חצונה היא וכי תימא מ"ט דרבנן דלן סבא לומר דסבאי דף צבא צטענת אביו לית ביה ממשא אלא דצדכא קמייפלגי ונראה דמשום דקרי ליה טענת עמלו דקון להעמיד צטוענו קטן אצל קשה דעיקר המירוק חסר מן הספר ועוד דצבאחול קמא (ב) צבאחול קו: (ס) ממעטינן נתנו כשהוא קטן ותצבו כשהוא גדול עד שמהא תציעה ומנינה שוין בגדלות וה"ה דמהאי קרא ממעט נתנו כשהוא גדול ותצבו כשהוא קטן דהיינו כגון שנתן לו אביו ותצבו צקטות ונראה דה"פ לעולם בגדול מיירי אלא לא תימא דקרי ליה טענת עמלו משום דהודאת עמלו היא אלא דצדכא קמייפלגי ולרבנן דסבאי דצצנו מעט טענת עמלו היא וה"ק ראצ"י פעמים שאדם נשבע על מה שאדם מחשיבים טענת עמלו אצל לדידי דליו מעט טענת אחרים היא ובסוף שצונת הדיינין (שבושט דף מה:) דתנן אצל נשבעין לקטן ומפרש צבא צטענת אביו וראצ"י היא ההוא קטן נמי לאו דווקא אלא גדול וקרי ליה קטן משום דלגבי מיילי דאביו קטן הוא כדמפרש הכא וקשה קתא דהוה ליה לאקשויי ולשוניי אמתניתין דהתם כמו שמקשה על רב דצדכאיה שמעמא גופה לא מקשה על המסנה אלא על רב: **מפני מה אמרה תורה בקצת השענה יושבע.** אפילו לרבנן דר"ש דלא דרשי טעמא דקרא קא צני רבא שפיר מפני מה אמרה תורה כו' דלמאי לא מהימן בלא שצונה צמגו דלי צני כפר הכל או נילף מהכא דלא אמרינן מגו ומשני דלן זה מגו דלן אדם מעט לכפור ואף על גב דצפרק שצונת הדיינין (ס דף מה:) אמרינן כדופר הכל משבעין אותו שצונת היסת משום דחוקה אין אדם תוצע אלא אם כן יש לו ופריך אדרבה חוקה דלן אדם מעט פניו צפני צעל חובו ומשני דאשתמטיי אלתא כדופר בכל נמי אדם מעט לכפור דאשתמטיי קא משתמטיי כמו צמורה מקתא מ"מ קאמר הכא שפיר חוקה דלן אדם מעט לכפור הכל כל כך ולא הוי מגו דיותר צרנן הוא מודה צמקתא הטענה דליו מעט כל כך אצל אין לפרש דצדכא אלא לפרושי מפני מה אמרה תורה מודה מקתא ולא כופר הכל וקאמר חוקה דלן אדם מעט לך נאמן כשכופר הכל דאם כן צמקוס שיכול להעמי אפילו כופר הכל חייב ובסמוך אמרינן איפכא לרבנן דצצנו מעט ופטור אף מודה מקתא הטענה משום דמשיב אבדה הוא מגו דלי צני כפר הכל ואם תאמר ומלן דכופר הכל פטור וליכא למימר מדאכטריך קרא לחייב שצונה צעל אחד מכלל דכופר הכל פטור דהא אינטריך להיכא שמעדיים שגג לו והוא אינו יודע אלא י"ל דגזירת הכתוב היא דכי הוא זה משמע דבעינן כפירה והודאה ועוד מודה מקתא יש להשביעו שחייב לו ממון שהודה ועל ידי כך מגלגל עליו שצונה כעין גלגול אצל כופר הכל נסתלק לגמרי ממנו: **חזקה אין אדם מעט פניו.** לא כמו שפי' צקונטרס צבאחול (ב"מ דף קו:) דלן אדם מעט לפי ששעה לו טובה שהליוו אצל צפקדון מעט דאם כן צפקדון מודה מקתא נמי יהא פטור צמגו דלי צני כופר הכל ובכל דוכתא משמע דמודה מקתא חייב צפקדון גבי עשר פגמים טעונות מסרתי לך כו' (שבושט דף מה:) דמשמע דליווי צפקדון ובצי סלע הלוייתי עליו ושחית היה שוה (סס מה:) וגבי מציאה נמי אמרי' צהניקין (גיטין נא:) דמודה מקתא חייב ולא מהימן צמגו אלא אור"מ דהיינו כגון חוקה שאין האשה מעיפה פניה צפני צעלה שאין לאדם פנים לכפור הכל ור"א פ"י אין אדם מעט היכא שחזירו מכיר צקדון וליה לאררי"י: ובכ"ל

ישבע מפני מיקון העולם ואית ספרים דגרסי הכי צהריא ואין נראה לרבינו יצחק דמשיב אבדה פטור מדאורייתא מטעם מגו ולא מכח דפריך וליה ליה לרבי יצחק המוולא מציאה כו' ומשני הוא דלמך כר"א בן יעקב דלמך פעמים שאדם נשבע וכו' ופריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור והשמה אי מכח מתני' פריך הוה ליה למימר וליה לר"א בן יעקב המוולא מציאה כדקאמר ארבי יצחק ועוד כיון דמשני הוא דלמך כר"א בן יעקב א"כ רוצה לומר דר"א פליג אמתניתין א"כ מאי פריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור אין הכי נמי דלית ליה אלא מכח מגו פריך כדפרישית: **א"א הבא בדרבה קא מילג.** פירש צקונטרס לעולם צטוענו קטן ודקא קשיא לך הא אין נשבעין על טענת קטן ה"מ צבא צטענת עמלו אצל צבא צטענת אביו טענה חצונה היא וכי תימא מ"ט דרבנן דלן סבא לומר דסבאי דף צבא צטענת אביו לית ביה ממשא אלא דצדכא קמייפלגי ונראה דמשום דקרי ליה טענת עמלו דקון להעמיד צטוענו קטן אצל קשה דעיקר המירוק חסר מן הספר ועוד דצבאחול קמא (ב) צבאחול קו: (ס) ממעטינן נתנו כשהוא קטן ותצבו כשהוא גדול עד שמהא תציעה ומנינה שוין בגדלות וה"ה דמהאי קרא ממעט נתנו כשהוא גדול ותצבו כשהוא קטן דהיינו כגון שנתן לו אביו ותצבו צקטות ונראה דה"פ לעולם בגדול מיירי אלא לא תימא דקרי ליה טענת עמלו משום דהודאת עמלו היא אלא דצדכא קמייפלגי ולרבנן דסבאי דצצנו מעט טענת עמלו היא וה"ק ראצ"י פעמים שאדם נשבע על מה שאדם מחשיבים טענת עמלו אצל לדידי דליו מעט טענת אחרים היא ובסוף שצונת הדיינין (שבושט דף מה:) דתנן אצל נשבעין לקטן ומפרש צבא צטענת אביו וראצ"י היא ההוא קטן נמי לאו דווקא אלא גדול וקרי ליה קטן משום דלגבי מיילי דאביו קטן הוא כדמפרש הכא וקשה קתא דהוה ליה לאקשויי ולשוניי אמתניתין דהתם כמו שמקשה על רב דצדכאיה שמעמא גופה לא מקשה על המסנה אלא על רב: **מפני מה אמרה תורה בקצת השענה יושבע.** אפילו לרבנן דר"ש דלא דרשי טעמא דקרא קא צני רבא שפיר מפני מה אמרה תורה כו' דלמאי לא מהימן בלא שצונה צמגו דלי צני כפר הכל או נילף מהכא דלא אמרינן מגו ומשני דלן זה מגו דלן אדם מעט לכפור ואף על גב דצפרק שצונת הדיינין (ס דף מה:) אמרינן כדופר הכל משבעין אותו שצונת היסת משום דחוקה אין אדם תוצע אלא אם כן יש לו ופריך אדרבה חוקה דלן אדם מעט פניו צפני צעל חובו ומשני דאשתמטיי אלתא כדופר בכל נמי אדם מעט לכפור דאשתמטיי קא משתמטיי כמו צמורה מקתא מ"מ קאמר הכא שפיר חוקה דלן אדם מעט לכפור הכל כל כך ולא הוי מגו דיותר צרנן הוא מודה צמקתא הטענה דליו מעט כל כך אצל אין לפרש דצדכא אלא לפרושי מפני מה אמרה תורה מודה מקתא ולא כופר הכל וקאמר חוקה דלן אדם מעט לך נאמן כשכופר הכל דאם כן צמקוס שיכול להעמי אפילו כופר הכל חייב ובסמוך אמרינן איפכא לרבנן דצצנו מעט ופטור אף מודה מקתא הטענה משום דמשיב אבדה הוא מגו דלי צני כפר הכל ואם תאמר ומלן דכופר הכל פטור וליכא למימר מדאכטריך קרא לחייב שצונה צעל אחד מכלל דכופר הכל פטור דהא אינטריך להיכא שמעדיים שגג לו והוא אינו יודע אלא י"ל דגזירת הכתוב היא דכי הוא זה משמע דבעינן כפירה והודאה ועוד מודה מקתא יש להשביעו שחייב לו ממון שהודה ועל ידי כך מגלגל עליו שצונה כעין גלגול אצל כופר הכל נסתלק לגמרי ממנו: **חזקה אין אדם מעט פניו.** לא כמו שפי' צקונטרס צבאחול (ב"מ דף קו:) דלן אדם מעט לפי ששעה לו טובה שהליוו אצל צפקדון מעט דאם כן צפקדון מודה מקתא נמי יהא פטור צמגו דלי צני כופר הכל ובכל דוכתא משמע דמודה מקתא חייב צפקדון גבי עשר פגמים טעונות מסרתי לך כו' (שבושט דף מה:) דמשמע דליווי צפקדון ובצי סלע הלוייתי עליו ושחית היה שוה (סס מה:) וגבי מציאה נמי אמרי' צהניקין (גיטין נא:) דמודה מקתא חייב ולא מהימן צמגו אלא אור"מ דהיינו כגון חוקה שאין האשה מעיפה פניה צפני צעלה שאין לאדם פנים לכפור הכל ור"א פ"י אין אדם מעט היכא שחזירו מכיר צקדון וליה לאררי"י: ובכ"ל

(א) השתא קס"ד דהמלה אה חבירו צעדים צריך לפרעו צעדים ואין נאמן לומר פרעמי כיון דלית ליה מגו ומסיק דק"ל דל"ה לפרעו צעדים ונאמן לומר פרעמי אפילו בלא מגו. ת"י, (ב) צ"ב קט. שצונות (א) גיטין נא: שצונות (ב) גט, (ג) גיטין נא: צ"ק. שצונות (ד) צ"מ ג. (ו) דף נא: (ז) (שמות נא: (ח) (שם דף וי: (ט) ב"י כ"י, (י) (נבטוס) צ"ק קו. ד"ה עירוב וכו' הארבי טובא,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דקס"ד וכו' צפני נכתב ובפני נחתם דלן עדים: